

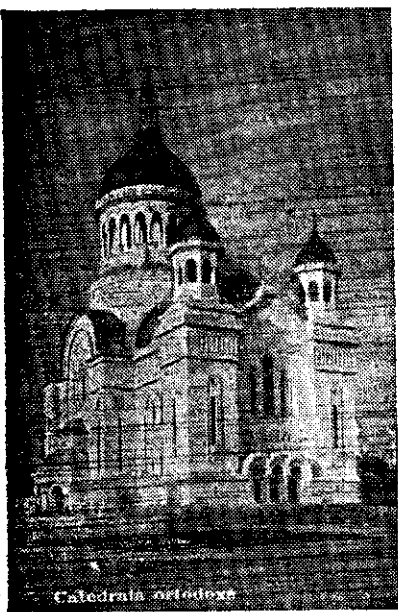
RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTAMANAL

Abonamentul anual: 500 Lei

Redactor: Prot. T. CIURUȘ

Redacția și Administrația
ALBA-IULIA, Str. Avram Iancu 3

ANDREI ȘAGUNA

Astăzi, legăturile noastre cu strămoșii, cu sacrele lor morminte, sunt mai vii ca oricând. În prezența imaterială a geniilor tutelare ale vremilor trecute, se zămislește, din spirit și foc, omul nou, prometeic, sub semnul minunilor. Omenirea sue, trudnic, înălțimile Taborului, muntele transfigurării. Incepe domnia Spiritului . . .

Chipul Vlădicăi — o bucată de patrafir în care ard două smaragde, scăldate în nemărginită fericire — care se odihnește sub frunzișul verde al cetinilor dela Rășinari, trăiește în conștiința Românilor de pretutindeni

Coborător din înălțimile Pindului, a venit în Ardeal, răscolit de emoție sacră, aducând o bogată moștenire religioasă, culturală și națională, cu gândul mistuitor de a „deștepta pe Românii transilvăneni din adâncul lor somn, și cu voie cătră tot ce e adevărat, plăcut și bun să-i tragă“.

Descinzând în mijlocul turmei, a aflat-o în condițiuni morale și materiale extrem de grele și umile. Pentru a-i dobândi încrederea, i-a dăruit inima.

Păstorul și-a pus sufletul pentru oi, identificându-se cu aspirațiile și durerile poporului, i-a trezit conștiința prin biserică, școală și presă, chemându-l la viața națională. Și-a făcut un crez, o idee-fortă, din

ridicarea Românilor pe un pedestal de demnitate și onoare.

Ostenitor în slujba culturii, faptă și învățătură, spirit ponderat și organizator, creator intuitiv de valori și așezăminte culturale și filantropice, Șaguna era conștiința personificată a Românilor din cetatea munților.

Cuvântul lui „viu și lucrător“ a fost ascultat cu atenție și bunăvoință de Impăratul apostolic, care considera pe vlădica „neuniților“ „bărbatul cel mai mult meritat pentru tron și biserică“. Arhiepiscopul cu înaltă autoritate morală, cu o vastă suprafață politică, diplomatul isteț, cu logică solidă, a stors dela curtea din Viena maximum de drepturi și avantagii pentru neamul său. Înțeleptul cu inimă tare avea curajul adevărului și stăruința pelerinului spre Ierusalimul făgăduinților.

Pentru toate aceste sângeroase lupte, Șaguna a cheltuit mult suflet, nevoițele lui atingând adesea culmi dramatice, de proporții uriașe.

Președintele măreței Adunării dela Blaj cerea „restabilirea Metropoliei române și a sinodului general anual după vechiul drept, în care sinod să fie deputați bisericești și mirenești“. Acest sinod avea să fie „Parlamentul“ neamului românesc.
(Continuare în pag. 2-a)

1 Decembrie 1918 în Alba-Iulia

Alba-Iulia, cuib străvechiu al falnicilor Daci, pivot adânc al civilizației romane în centrul Europei, trece în istoria poporului format pe întinsul teritoriu al Europei centrale, ca un semn statornic al dăinuirii noastre pe aceste meleaguri.

Legat de tot trecutul nostru, acest colț de pământ — martor al bucuriilor și mai ales al pătimirilor noastre milenare — s-a plămădit în decursul veacurilor din sângele moșilor și strămoșilor noștri, din sângele martirilor — eroi ai libertății — care au vrut să-și afirme existența și dreptul de stăpânire asupra pământului strămoșesc.

Distrus adesea până în temelie, a renăscut totdeauna mai puternic din ruinele sale purtând, sub orice aspect, pecetea neștearsă a neamului românesc.

Din vremuri străvechi până la Mihai: de la jertfa martirilor din 1785 — executați pe platoul de pe dealul cimitirului — și până la mișcarea plină de răsunet a lui Avram Iancu, Alba-Iulia a fost martora tuturor suferințelor prin care a trecut neamul nostru. În luptele duse fără cruțare, în sbuciumul nestăvilit de veacuri, jertfele martirilor noștri n-au fost zadarnice. Alba-Iulia, care a plâns atât de amar jalea neamului, a sunat din trâmbița libertății, adunând între zidurile ei tot poporul românesc, din toate colțurile țării, la praznicul cel mare al eliberării, al dispunerii libere asupra soartei sale.

1 Decembrie 1918, a fost pentru neamul nostru, cea mai mare sărbătoare a înfăptuirii noastre naționale și nu putem lăsa nereamintiți, într-o

scurtă revistă, oamenii și întâmplările acelei memorabile zile, astăzi, când se împlinesc douăzeci și patru de ani dela vijelioasa și măreața adunare națională.

Războiul mondial terminat cu victoria aliaților, deputații români din parlamentul ungar, declară hotărât că poporul român din Ardeal e decis să-și aranjeze singur soarta și ca o consecință, se formează la Arad „Consiliul Național“, care ia măsuri să se înființeze gardii pentru apărarea populației și organizarea adunării, care urma să se țină la 1 Decembrie în Alba-Iulia.

Pe lângă „Consiliul Național“ central, se mai înființează consilii în toate orașele, compuse din fruntașii vieții românești, care își luau responsabilitatea menținerii ordinii, asigurând averea și viața tuturor cetățenilor.

Consiliul din Alba-Iulia are în frunte pe protopopul Teculescu, mort ca episcop de Cetatea Albă, farmacistul Vlad și d-nii Dr. I. Marciaș, Dr. Zaharia Munteanu, protopopul Uziciu, Dr. Fodor și Rubin Fatița, completându-se apoi cu: Dr. Camil Velican, d-nii Dr. Ioan Pop și Aurel Stoica, la prima formație nefiind în localitate.

Cu ajutorul căpitanului Negruțiu, protopopul Teculescu ocupă cazarma picnerilor, unde se aflau marile depozite ale corpului VII armată, procedându-se apoi la înființarea gardii locale, compusă la început din 120 oameni.

Conducerea găzduirii la maiorul Florian Melica, care se condă de sublocotenentul Ovidiu Grîta, reușește să o completeze până la o mie de oameni.
(Continuare în pag. 3-a)

Evanghelia

Luca c. 15, sth. 10-17

Nici o povară din lume nu apăsă pe umerii omului în măsură atât de grea, ca suferința. Suferința trupească este capabilă să răpească tot farmecul vieții noastre, datorită urmărilor ei dureroase. Avem pilda acestei femei gârbove, care era ținută de boala aceasta de 18 ani. Suferința a îngârbovit-o ca pe o ființă trecută prin mulțimea anilor trăiți.

Mântuitorul și-a așezat mâna binecuvântată pe capul ei și rostind cuvintele pline de fericire: „Miere te-ai slobozit de boala ta”, s-a făcut sănătoasă, dreaptă, începând o viață sănătoasă.

Minunea aceasta are loc Sâmbăta, în Sinagogă. Mai marele sinagogei, plin de duhul fălăriei și al răutății, impută Mântuitorului fapta de binefacere.

Dar Domnul precizând simbolica vindecare a femeii, pecețuește la stâlpul rușinării pe toți ceice stau împotriva dreptății.

Intr'adevăr nimic nu simbolizează într'un chip așa de vădit, icoana vieții omului supus păcatului ca și această femeie gârbovă. Omul este menit de Dumnezeu să fie o unealtă a voinții lui sfinte. Urmând acest drum, își pune în lucrare toate puterile și dăruirile pentru înfăptuirea binelui, iar viața astfel cheltuită este o cheazășie a fericirii vecinice.

Nu tot așa este cu omul care și destramă zilele vieții, într'o continuă călcare a legilor dreptății vecinice. Chiar de i-se par bune și fericite aceste zile urmează curând suferința sufletească ce pune stăpânire pe toată ființa lui. Muștrarea conștiinței pentru nelegiuirile

înăptuite, ori robia lui în slujba pătimăsei vieți, sunt cele mai grele poveri de purtat. Scăpare nu poate afla nicăieri decât la Dumnezeu.

Toate aceste suflete împovărate să se îndrepte la izvorul învătăurilor creștine înbiate de Biserică și vor fi trezite la o nouă viață, la viața adevărată.

Creștine, care ești muncit de boala păcatului sub orice formă, ridică-ți ochii spre cer „de unde vine ajutorul” și vei primi îndreptarea dorită. Nu căuta să ascuți cuvintele de hulă a celor ce privesc cu ochi batjocoritori, îndreptarea ta. Biserică este maica ta binevoitoare și glasul ei e glas de mântuire.

Și mai este o învătăură pentru noi. Ori de câte ori vom întâmpina un suflet pornit pe drumul îndreptării, a lepădării „Omului vechiu”, să nu cărtim, nici să nu împiedecăm această urmare a poruncilor cerești, spre a nu fi următori în răutate; fariseului fățarnic. Legea și dreptatea lui Dumnezeu nu se împlinesc numai cu gura, ci mei ales cu fapta.

Cinstirea lui Dumnezeu în acest înțeles și ajutorarea deaproapelui în acest chip, este mărturia unei inimi curate și a unui duh drept ce sălășluiește întru noi. Bucuria simțită ne va umplea de fericire și va fi spre slava lui Dumnezeu.

Așa se împletește binefăcătoarea vindecare a femeii gârbove cu semnificativa învătăură desprinsă din istorisirea minunatei întâmplări. „Feniți la mine toți cei oboșiți și împovărați și eu vă voi odihni pe voi”.

Prof. T. Ciuruș

Cugetări

„Oricât de aprig, o Române, te-au schinghit și te-au pustit hoardele ce te-au călcat în picioare, vlaga rasei tale a înfruntat toate vrășmăștile și nicio tiranie sângeroasă, nici o năvălire străină n'a isbutit cândva să-ți frângă puterea și țaria voinței de a trăi”.

Maria, regina României

„N'albă nimeni grija: Or să ne vadă. Și or să ne vadă unde trebuie și cum trebuie. Și atunci o să înțeleagă oricine că nici pe prietenii adevărați nu l-am uitat, nici pe aliații firești nu l-am părăsit, nici pe acela care sunt dușmanii oricărui Stat național oricărui vltor național liber de stăpânirea altor neamuri, nici pe dușmanii acestuia al tuturor și al noștri nu l-am lertat. Și va veni vremea de vom dovedi cum am capitallzat numai, trecând în samă dobânzile cuvenite, datoria noastră, pe care o vom plăti cu siguranță”.

N. Iorga

Problema educației tineretului.

„Casele Naționale” au inaugurat în zilele acestea seria conferințelor de iarnă. Cu această prilej D. prof. Ion Petrovicu, ministrul culturii naționale și al cultelor a rostit un documentat cuvânt de deschidere, ocupându-se de problema educației tineretului.

Intre altele a spus:

„Acum trebuie suflete tari și pentru aceasta trebuie o educație careia i-ași zice eroică — rugându-vă să îndepărtați de acest cuvânt orice nuanță de romantism convențional.

A doua caracteristică a educației actuale trebuie să plece de la observația că în noua rânduală a lumii nu va exista o învâlmășeală a semințiilor și a raselor, ci această nouă așezare se face cu structura unor popoare distincte și a unor neamuri țarmurite. Deci o altă notă a educației de astăzi e că trebuie neapărat întovărășită cu

o mare dezvoltare a sentimentului național.

Educația sentimentului național, trebuie deasemeni întovărășită de o educație a disciplinei și a solidarității. Nu există isbândă fără disciplină și fără solidaritate. Evident că mai trebuie și avânt. Dacă solidaritatea fără avânt se descompune, însă și avântul fără solidaritate se destramă. Înșfârșit un alt element al educației timpului, e că oricât ne-am preocupa de specificul național, să nu pierdem din vedere datoria noastră pentru realizarea omului ca atare. Toate popoarele au datoria ca să realizeze tipul specific al omului, care dacă nu poate să se ridice până la puritatea cheruvimilor, în orice caz trebuie să se despartă în mod hotărât de ferocitatea animalică a celorlalte vietuitoare.

ANDREI ȘAGUNA

(Urmare din pag. 1-a)

mănesc din Ardeal. Intr'un memoriu din anul următor, Șaguna cerea ca Români de sub Coroană să formeze o singură națiune independentă și Majestatea Sa Apostolică să poarte titlul și de Mare Duce al Românilor. Visul mesianic al lui Șaguna cuprindea întreg cosmosul național.

Cu multe nevoinți reușește Șaduna să reînființeze vechea Metropolie a Ardealului și să înființeze eparhii noi. După înfăptuirea acestui gând, dă bisericii o solidă organizație prin Statutul Organic, care este Constituția poporului românesc, Magna Charta a lui, după cum spune un biograf al său.

În opera de înălțare a poporului Șaguna a clădit, ca Pestalozzi, de jos în sus. Pârghiile au fost brațele preotului și ale dascălului. O sumedenie de școli, atâtea focare de cultură iau ființă în satele și orașele Ardealului. „Seminarul Andreian” devine o pepinieră de apostoli zeloși. Tipografia arhidiecezană, ziarul „Telegraful român”, asociațiunea transilvăneană „Astra” ctitorite de Șaguna sunt puse în slujba luminării poporului și a afirmării credințelor naționale.

La răstimpul dintre numărările-i delegațiuni la Viena, a scris un »Compendiu de drept canonic», »Istoria bisericească», »Enchiridion-ul”.

În momentele de mesianice așteptări de »plinirea vremii pentru Români a diortosit Biblia, Mineele, Psaltirea. Evanghelia etc.

Pe patul de suferință compune, pentru clerici, »Manualul de Pastorală».

Munca de Sisif a lui Șaguna, se cupriade în cuvintele Mântuitorului: „Foc am venit să aprind în... Ardeal și iată, el arde!”

Istoria Ardealului cunoaște o epocă: Șaguna, cultura lui: momentul Șaguna, Neamul de-aici: pe ctitorul Șaguna, Biserica: fenomenul Șaguna.

Finalul strădaniilor sale a fost crearea unui bloc românesc, de care s'au sfârâmat toate proiectele dușmanilor noștri, al căror număr a fost și este leghion. Azi, pelerini cucernici își pleacă cu smerenie genuchii inimei lângă crucea, ce stă de veghe la somnul etern al Nemuritorului, care poartă numele celui dinăi chemat dintre Apostoli.

Pr. Gh. Onețiu

1 Decembrie 1918 în Alba-Iulia

(Urmare din pag. 1-a)

meni în serviciu permanent, cu ajutorul cărora se institue în întregul județ cea mai deplină ordine.

Instituțiile sunt preluate de Români: prefectura sub conducerea d-lui Dr. Ioan Pop, primar e numit Dr. C. Velican, iar cu poliția e însărcinat Ovidiu Gritta. Justiția e încredințată d-lui Victor Constantinescu ca președinte al tribunalului, prim-procuror d-l Dr. Gr. Gherman, iar șef al judecătoriei mixte e numit Dr. Semproniu Munteanu.

Serviciul gărzilor, care se extinde în întregul județ, e atât de bine organizat, încât „Consiliul Național Român”, fixează Alba-Iulia ca locul cel mai potrivit pentru ținerea marelui adunări naționale, care se hotărăște pentru 1 Decembrie.

Din toate părțile țării vin delegați, aducând adeziunile celor care nu pot lua parte. Sunt reprezentate toate provinciile românești și chiar vechiul regat își trimite delegați în persoane generalului Leonte, Tiliță Ioanid și profesorul Haliță.

La 30 Noembrie, Alba-Iulia e neîncăpătoare pentru marea număr de Români, veniți să ia parte la cea mai înălțătoare manifestație națională.

În hotelul „Dacia” sunt adăpostiți membrii comitetului central: Dr. Ciceo Pop, Vasile Goldiș, Iuliu Maniu, Ioan Ciordas, Ioan Suciu, Aurel Vlad, Iustin Marsieu, protopop N. Ivan — mort ca episcop al Eparchiei Clujului și Feleacului — Romulus Veliciu, Ioan Flucraș, Ioan Mișuțin și Sever Milea, care decid asupra proiectului hotărârilor ce trebuiau suse aprobării adunării generale.

În dimineața zilei de 1 Decembrie 1918, după sufla biserică, mulțimea pătrunde în cetate, iar delegații se întrunesc în sala cazinoului militar, devenită de atunci „Sala Unirii”.

Președintele marelui adunări Gheorghe Pop de Băsești, deschide ședința, dând — după o însuflețită introducere — cuvântul, profesorului Vasile Goldiș, referentul comitetului.

După un memorabil discurs care a făcut să vibreze inimile ascultătorilor — propune adunării proiectul de rezoluție, care cuprinde cele nouă puncte cunoscute; fundamentul noii organizații românești a Ardealului desrobite.

Se ridică apoi glasul profetic

al d-lui Iuliu Maniu și cuvintele pline de însuflețire ale episcopului Radu din Oradea-Mare și I. Papp din Arad.

După terminarea lucrărilor și apăsarea hotărârilor, delegații pătrund în masa popoului, care așteaptă într-o impresionantă disciplină, spre a le împărtăși vestea cea mare a „Unirii”.

Poporul nu se mai poate stăpâni, entuziasmul a pus stăpânire pe toate inimile și o revărsare de bucurie, un val de fericire cuprinde întreaga adunare, care caută să-și exteriorizeze sentimentele prin cântece naționale și jocuri. E reacțiunea încordării voinței la disciplină și așteptare.

În ziua următoare, comitetul se întrunește, pentru a compune „Consiliul Dirigent”, care va conduce Ardealul până la perfectarea unirii.

În ziua de 6 Decembrie 1918, delegații Transilvaniei, Banatului, Crișanei și Maramureșului sosesc la București și predau Regelui Ferdinand I actul unirii.

Trupele române pătrund apoi în Ardeal, ocupând până la Zalău, în timp ce armata sârbă ocupă Banatul, iar în Arad se instalează unități din armata franceză.

În Ungaria însă, începuse să se desvolte germenul bolșevismului și mișcarea amenință să ia proporții sub conducerea lui Belá Kuhn. Aliații încredințază atunci armatei române, distrugerea cuibului comunist din centrul Europei.

Generali noștri: Mărdărescu și Moșoiu, iau ofensiva, care duce la ocuparea Budapestei, scăpând astfel populația de acest flagel, după cum mărturișea un ziarist ungar la intrarea trupelor române în capitala Ungariei: „Primește cu fruntea ridicată armata de ocupație, Budapest! Nu tu ai fost învinsă, desfrânarea a pierdut lupta. Soarta ta este ca o izbăvire. Să piară orice amintire a carnavalului bolșevic, ca să putem tămădui și rănilor dureroase cauzate de dictatura rublelor”.

— După 22 de ani dela nimicirea cuibului bolșevic din sânul Europei, armatei române i-a fost din nou hărăzită soarta de a contribui la distrugerea totală a bolșevismului și restabilirea libertăților și drepturilor cetățenești și divine, neamurilor robite.

Tratativele duse apoi de delegații noștri în frunte cu I. I. C. Brătianu și împuțerniciei aliaților, fixează apoi granițele teritoriului românesc.

Legată deci de evenimente atât de cuprinzătoare pentru viața popoului nostru, Alba-Iulia va rămâne totdeauna centrul realizărilor și aspirațiilor noastre naționale; iar ziua de 1 Decembrie, cea mai măreață și sfântă sărbătoare a neamului nostru.

Const. H. Economu

Cântăreții bisericești

și pregătirea lor

de Pr. Fl. Geomolean

Este în deobște cunoscut, — mai ales în zilele de azi — felul de a vorbi, a unor oameni, despre preoți și școlile de pregătire a lor, socotind prea mult pregătirea pentru misiunea încredințată și mai puțin pe jos munca ce-o îndeplinește în raport cu remunerația ce-o primește.

Dar dacă suni în stare ca să vorbească astfel despre preoți și pregătirea lor, e ușor de închipuit ce-ar putea să răspundă când le-ai vorbi despre o școală de cântăreți și ai susține sus și tare, că un cântăreț bisericesc oricine ar fi el și ori unde ar trebui să servească, are nevoie și de școală, are nevoie de o adevărată pregătire profesională.

Și mai ales când ar auzi că un bun cântăreț bisericesc trebuie să facă cel puțin, doi ani de studiu și un an practică, pentru a-și putea îndeplini datoria așa cum se cuvine.

Dar dacă ar lua în mână să răsfoiască o programă analitică, programul studiilor de la vre-o școală de cântăreți bisericești, ar vedea singur cât este de greșit.

Din punct de vedere a studiilor ce se propun la o astfel de școală, programa de învățământ ar trei părți: 1. partea studiilor teologice; 2. partea studiilor profane; 3. partea studiilor practice.

1. Este necesar ca măcar în mod sumar, la o școală de cântăreți bisericești, să se predă câțiva din studiile teologice. Bine înțeles aplicate la puterea și capacitatea lor de înțelegere și asimilare. Aceasta nu doar că misiunea lor ar fi de propovăduitori, ci doar că, dacă este nevoie, măcar din caz în caz să poată lămurii pe alții.

Am spus aceasta deoarece sunt mulți credincioși cari, din sfială, timiditate, ori cine știe din ce motive, deseori când au ceva chestiuni de mică importanță, se tem să ceară lămuriri de la preot, poate chiar pentru că necu-

noștința lor să nu fie taxată, drept prostie ori lipsă de interes, parcă mai aproape de ei, și mai ușor se pot informa de la cântăreț față de care n-au de ce să se sfinască, și care având el însuși cunoștință, îi poate lămurii după priceperea și posibilitatea lor de înțelegere.

Iată de ce din acest punct de vedere cântărețul bisericesc trebuie să posede cunoștințe, fie ele cât de sumare. — din studiile teologice, ca să nu mai adaug de cât sprijin și ajutor poate să fie un cântăreț bisericesc bine pregătit preotului, chiar și în lupta ce o duce necontenit cu dușmanii cei mulți ai credinței creștine, și mai ales cu sectele religioase.

2. Alături de cunoștințele teologice cântărețul bisericesc are nevoie și de cele profane, drept o recompensare, a cunoștințelor câștigate în școala primară, precum și complectarea anumitor lipsuri, necesare pentru viața de toate zilele.

Ca cetățean este dator să-și cunoască neamul și trecutul lui și e de datoria lui să-și cunoască țara în care trăiește și valoarea bogățiilor ei.

Astfel cunoștințele studiilor profane vin să se adauge la cele teologice. Și aceasta tocmai pentru același motiv ce l-am amintit mai sus.

3. Partea însă cea mai importantă a pregătirii cântărețului bisericesc, rămâne cea practică.

Mar presus de toate el este dator să-și cunoască chemarea sa de cântăreț bisericesc și spre acest scop, cântul și tipicul bisericesc.

La drept vorbind rânduiala slujbelor și cântul bisericesc se poate învăța și numai lângă scrană, lângă și de la cântărețul cel bătrân și poate nici nu e chiar așa greu.

Dar după cum auzi câte o dată vorbindu-se despre câte un preot, că servește mai frumos de cât ceilalți, așa se

(Continuare în pag. 4-a)

Anno Domini MDCCCXVIII Kalendis Decembris hoc loco unio Transilvaniae universa cum Daco-Romania sollemni et unanimo populi voto in perpetuum atque irrevocabiliter proclamata est. Cuius rei memoria sempiterna sit.

(Cuvinte săpate pe frontispiciul de la Sala Unirii, din Alba-Iulia)

Cântăreții bisericești și pregătirea lor

(urmăre din pag. 3-a)

poate vorbi și despre cântăreții bisericești.

O voce frumoasă — cea ce constituie de obicei prima condiție la candidare, — este un adevărat dar dela Dumnezeu, însă nu e mai puțin adevărat că dacă » știți folosi cum se cuvine se poate face și mai frumoasă.

Ori aci ori ce s'ar spune este numai și numai datoria școlii. Ea pune în adevărata valoare acest dar.

Cântărețului la început i se pare curios când îl înveți cum să-și țină mâinile când cântă, când, cum și unde să respire ca să nu întrerupă cuvintele în loc nepotrivit, — să cânte prosodie, — și cum să-și țină gura ca vocea să fie dulce, plină și sonoră. Sunt toate lucruri ce par bagatele, de cart numai după aceea își dă seama, când vede cu ce ușurință și cu ce dar frumos l-a învățat Dumnezeu și pe care abia acum știe cum să și-l folosească.

Dar dacă adăugăm că acolo unde împrejurările îngăduie, dacă nu-și însușește cunoștințele necesare formării și

instruirii unui cor, cel puțin are să fie stâlpul corului pe care-l va conduce un învățător sau alt intelectual din comună.

Și ca o complectare a părții practice cântărețul bisericesc este inițiat în mod tot sumar și în chestiuni de contabilitate, pentruca în administrația bunurilor și averii bisericii, să poată aduce și el un aport cât de mic, de câte ori va fi necesar.

De altă parte să se țină seama că școala de cântăreți prin partea practică înțelege mai multe. Ea vrea să cuprindă toate ramurile de activitate ale cântărețului bisericesc, și ca slujbaş al bisericii și ca om făcând parte din societate, voind să facă din el un normativ, un regulator, după care să-și conducă ceilalți credincioși viața și activitatea lor.

Mai mult pentru sat, un cântăreț bisericesc cu școală, trebuie să fie cel mai isteț și desghețat om din sat, iar viața, casa, gospodăria și toate ale lui numai și numai exemple bune de urmat.

Rezultatul experienței mele catehetice în școala primară de Pr. Gh. Popescu-Zlatna

(Continuare)

7. Materia de predat.

În ce privește materia religioasă ca parte instructivă, la început când nu exista o programă proprie a Sf. Sinod, ci numai cea a fostelor școli confesionale și cea a Ministerului, cuprinsă în cărțile de cetic, am întâmpinat mari greutăți din motivul, că materia varia după autorul manualului. Munca ni s'a ușurat mult după ce a intrat în vigoare noua programă a Sf. Sinod. Aceasta a adus modificări însemnate și binefăcătoare. În locul istoriei biblice a vechiului Testament, care umplu capul copiilor cu ceea ce îi interesa prea puțin, ori chiar deloc, azi se adapă bucurii din izvorul nesecat al Noului Testament, deja din cl. I.

Dar este curios și inexplicabil că deși există o programă oficială a Sf. Sinod în noua programă a Ministerului pentru învățământ primar n'a fost inclusă aceasta, ci alta cu totul deosebită. Ce e prevăzut în una pentru cl. V, VI, VII, în cealaltă este invers dela cl. V, la VII, și dela VII la V sau VI.

În programa Sf. Sinod pen-

tru cl. I—III este o materie potrivită și ușor asimilabilă, cea din cl. IV, însă a cărei bază e simbolul credinței nu-mi pare a fi bine aranjată sub formă de povestire când e vorba de perceptive dogmatice, ar fi cu mult mai acceptabilă sub formă de catehism cu întrebări și răspunsuri, cari se țin mai bine în minte ca istorisirile greoaie. Sunt la locul lor tainele și patimile Domnului, dar durere tratate prea pe scurt.

Materia de cl. V, din istoria bisericească generală e bună și plăcută copiilor. Cea din cl. VI și VII, este foarte grea. Noțiunile abstracte și biografiile ierarhilor se asimilează cu greu și foarte puțin câștigă au copiii în viață de cele învățate. Pentru aceste clase ar fi mai potrivită practica religioasă împreună cu lecturi din literatura patristică, din biblie și din operele cu conținut religios-moral.

Ori-de-câteori mi-a permis timpul și am avut ocazie am făcut atari lecturi, cari au plăcut mult elevilor. Mai bine poate fi înțeleasă și pă-

trunsă o virtute dacă aude elevul despre vre-o faptă bună decât numai dacă i se explică ce este folosul virtuții. Tot asemenea mai repede se ferește de păcat văzând ce a pățit cineva din cauza pătimilor.

Pentru cl. VII este foarte potrivită partea 2-a a programii cu datorile față de Dumnezeu, aproapele, familie, so-

ciețate, patrie etc. dar și acestea ar trebui să fie împreună cu lecturi morale. Va zice cineva: apoi catehetul n'are decât să le facă. Adevărat, dar materia prevăzută de programă nu se poate face într-o singură oră la săptămână și nu fiecare preot are la dispoziție lectura necesară.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI

La 28 Noiembrie s'au împlinit doi ani de când în șanțul șoselei ce duce dela Plocești la Sinaia, în dreptul satului Strejnic a fost descoperit corpul mutilat și străpuș de gloanțe al nămurătorului Nicolae Iorga, învățatului cel mai mare al timpurilor noastre, fiul cel mai ales al națiunii noastre chinuite și Românul neclintit în convingerile sale adânci asupra viitorului și destinului nostru.

A căzut ca un soldat brav la postul ce-i fusese încredințat de Dumnezeu: acela de a fi apărătorul neșugduit al spiritualității neamului acesta de țărani drepi, cinstiți și umani, a căror istorie și faimă a dus-o peste mări și țări.

Pământul și-a luat numai partea sa.

Sufletul lui Nicolae Iorga a

rămas întreg în zecile de mii de serieri ale sale și în conștiința tuturor Românilor, vrednici de acest nume.

Fie-i amintirea veșnică!

★

Organizarea bisericii în Transnistria. D. Mareșal I. Antonescu a semnat o decizie, prin care I. P. S. S. Mitropolitul Visarion Puiu, se atașază pe lângă Comandamentul de Căpetenie al Armatei, cu misiunea organizării bisericilor și îndrumării spirituale a populației din Transnistria, în locul I. P. C. S. Arhimandritul Scriban, a cărui misiune închează.

I. P. S. S. Mitropolitul Visarion Puiu stă sub ordinele directe ale comandantului de căpetenie al armatei și ale I. P. S. Sale Patriarhului Nicodim.

PARTEA OFICIALĂ

1—2

No. 4462/1942

Concurs din oficiu

Pentru întregirea parohiei nou înființată Baia de Arieș II, jud. Turda, se publică prin aceasta, cu termen de 15 zile dela prima publicare în Renașterea, concurs

Beneficiul împreună cu acest post este deocamdată numai salariul bugetar dela Stat.

Preotul numit este obligat să îndeplinească și funcția de catehet al școlii primare, precum și obligațiunile impuse de împrejurări.

Complectarea postului se face prin numire de Consiliul Vicariatului, la care se vor înainta cererile de candidare a acelor cu calificare de clasa I-a.

Alba-Iulia, 25 Nov. 1942

Președinte:
Vicar, Al. Baba

Secretar:
Prot. T. Ciuruș

1—2

No. 4545/1942.

CONCURS

Pentru întregirea parohiei Botez, protopopiatul Luduș, prin aceasta se publică concurs pentru a doua oară, cu termen de 15 zile, dela data primei publicări, în renașterea.

Condițiunile concursului sunt identice cu acelea publicate în numărul 38 din 20 Sept. a. c. al „Renașterii”.

Alba-Iulia, 25 Nov. 1942

Președinte:
Vicar, Al. Baba

Secretar:
Prot. T. Ciuruș

Poșta redacției

Pr. A. N. din V: Trimite întreg restul foiletonului, altfel angajăm locul pentru alt studiu.

Mai multora. Primit cu plăcere și va apare la timpul potrivit.

Tip. „Alba”. Cenzurat.